

Η ΝΕΑ

ΖΩΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ.

ΕΤΟΣ Β'.

ΙΟΥΛΙΟΣ 1906

ΑΡΙΘ. 23.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΣΜΕΝΩΣ υπείκων τῇ φιλῇ γενομένη μοι προσκλήσει ὑπὸ τῶν σπουδῇ καὶ ἀνενδότως περὶ μικροβιότητος τῆς « Νέας Ζωῆς » ἐργαζομένων νέων, ἐθεώρησα καὶ πάλιν καθήκόν μου, ὅπως συνεχίσω τὴν μικράν, ἀλλ' οὐχὶ βεβαίως κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, περὶ ἰταλικῆς φιλολογίας ἐργασίαν, εὐελπίς ὢν, ὅτι παρὰ τὸ ἀπειρόκαλον τοῦ ᾧ χρωμαί λεκτικοῦ, θὰ τύχη καὶ

νῦν ὥς καὶ πρότερον, εἰ μὴ ἀπατώμαι, τῆς αὐτῆς εὐμενοῦς δεξιώσεως. Τὸ θέμα ὅπερ τὴν σήμερον ἐξελέξαμην περιστραφῆσεται, καὶ τοῦτο διὰ βραχέων, περὶ τὸν Massimo Taparelli D'azeglio (1798-66) ἄνδρα τὸ γένος Πατρίκιον καὶ τὰ μάλιστα σὺν ἄλλοις ἐνδόξοις ἀνδράσι συντελέσαντα διὰ τε τοῦ καλάμου καὶ τοῦ ξίφους αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἐνότητα τῆς ὅλης ἰταλικῆς χώρας.

Υἱὸς ἀρχαίας καὶ ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας τοῦ Τορίνου ὁ Massimo D'azeglio προϋτίμησε νέος ἔτι ὢν τὴν μελέτην καὶ τὴν ἐργασίαν ἀντὶ τοῦ ἡθονικοῦ καὶ ματαιοῦ βίου. Ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1826 διέμεινε σχεδὸν πάντοτε ἐν Ρώμῃ, περὶ τὴν ζωγραφικὴν τέχνην ἀσχολούμενος, καὶ τὸ πρῶτον μὲν εἰς τὸ τῆς ἀγρογραφίας εἶδος, βραδύτερον δὲ εἰς τὸ τῆς ιστορίας. Καὶ ἐν ᾧ μὲν διετέλει ζωγραφῶν εἰκόνα παριστάνουσαν τὴν κατὰ τὸ 1503 (Disfida di Barletta) ἐν Barletta γενομένην μονομαχίαν μεταξὺ Γάλλων καὶ Ἰταλῶν τῶν

μὲν πρῶτων προκληθέντων καὶ ἡττηθέντων ὑπὸ τῶν δευτέρων, ἐσκέφθη, ὅτι πρὸς ἀναζωπύρῃσιν τοῦ πατριωτικοῦ αἰσθήματος ἐν ταῖς καρδίαις τῶν συγχρόνων αὐτοῦ ὁμοεθνῶν, τὸ ἱστορικὸν τοῦτο γεγονός μᾶλλον ἐξιστορημένον ἢ ἐζωγραφημένον ἀναμφιλόγως λυσιτελέστερον θὰ ἀπέβαινε, διὸ καὶ ἐν ἔτει 1833 ἐδημοσίευσεν τὸν Ettore Fieramonsca, ἔργον ἐν ᾧ ἐκτυλίσσονται ἰδιωτικὰ καὶ φαντασιώδη συμβάντα οἷα· ὁ τοῦ ἰσχυροῦ ὑπερμάχου τῆς ἐθνικῆς ἰδέας ἔρως πρὸς τὴν Ginevra, σύζυγον ἐταίρου Ἰταλοῦ τῶν Γάλλων ὑπεραμυνομένου, ἣ βία ἦν κατ' αὐτῆς ἐξήσκησεν ὁ δοῦξ Valentino, ὁ θάνατος τοῦ συζύγου αὐτῆς κατὰ τὴν ἐν Barletta κρατερὰν μονομαχίαν καὶ τέλος ὁ θάνατος τῆς Ginevra ἕνεκα τῆς προσγενομένης εἰς αὐτὴν ὕδρεως, συμβάντα ἅτινα ἀμαυροῦνται ὑπὸ τῆς ἱστορικῆς σκηνῆς, ἥς ὁ σκοπὸς ἀποδλέπει, πρὸ παντὸς ἄλλου, εἰς τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν Ἰταλῶν ἀναζωπύρῃσιν τοῦ πρὸς τοὺς ξένους μίσους καὶ τοῦ πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν ἔρωτος. Ὁ Ettore Fieramonsca, ἐξέχει οὐ μόνον κατὰ τὴν ἐπίνοιαν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν συνθετικὴν τῆς εἰκόνης μόρφωσιν καὶ τὸ εὐγχαρμον αὐτῆς. Ἀρέσκει ὡς εἰκὼν ἀξιοσημειώτου γεγονότος, ἀρίστα ἐζωγραφημένη καὶ ὑπεμφαίνουσα σημασίαν ἰδανικὴν, ἐλλείπει ὅμως ταῦτη, κατὰ τὸν λογομαθέστατον Vittorio Rossi, ἣ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν λεπτότης, ἥτις ἐξασφαλίζει μακρότατον βίον εἰς τὰ τῆς καλλιτεχνίας ἔργα.

Ἐπιμελεστέρα εἶναι ἡ μελέτη τῶν γεγονότων ἀλλ' ἥτιον ἀνθηρὰ ἢ ἔμπνευσις, τῶν ἐξελισσομένων ἐν τῇ ἱστορικῇ μυθιστορήματι τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως τῷ ἐπιγραφομένῳ Niccolò de' Lapi ἢ οἱ Palleschi καὶ οἱ Piagnoni καὶ ἐκδοθέντι ἐν ἔτει 1841 φ'. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ὁ D'azeglio διηγείται τὰς περιπετείας λαϊκῆς

οικογενείας κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Φλωρεντίας, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα πάλιν ὁ συγγραφεὺς, κατὰ τὸν προμνημονευθέντα λογοτέχνην, δὲν ἐπιωφελεῖται ὅσον ἔδει, ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐπινοηθέντων περιστατικῶν καὶ τοῦτο διότι ἀσχολεῖται μᾶλλον εἰς τὸν τῆς εἰκόνης πραγματισμόν, ἥτις παριστᾷ τὸν ἐπικὸν ἀγῶνα, ὃν ἡ πόλις διεξάγει ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς καὶ εἰς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ πῶς ὁ ἀγὼν οὗτος ἐνεικονίζεται ἐν αὐτῇ τῇ οἰκῇ τῶν Lapi. Ἀπλοῦς καὶ εἰλικρινής, ἐστὶν ὅτε μάλιστα ὀλίγον ἀτημέλητος τὴν λέξιν, ὁ D'azeglio διηγείται καὶ περιγράφει μετ' αὐθορμῆτου ἀφελείας παρενέειρων πολλάκις χάριν ποιικιλίας διαλόγους εἰς τὴν διήγησίν του. Εἶναι δὲ ὡς πρὸς τὸν τρόπον εἰς ἐκ τῶν μᾶλλον δεξιῶν μιμητῶν τοῦ διαπρεποῦς Λομβάρδου Manzoni, οὗτινος ὅμως μεγάλως ὑστερεῖ ὡς πρὸς τὴν ἐφεύρεσιν τῶν χαρακτηρισμῶν, καθ' ὅσον τὰ πρόσωπα αὐτοῦ εἴτε ἐν τῇ τελείᾳ αὐτῶν καὶ ἀναλλοιώτῃ ἀγαθότητι ἢ κακίᾳ ζῶσι ζῶν οὐχὶ ἀληθῆ, πραγματικῇ.

Μεταξὺ τῶν δρώντων προσώπων ἐν καὶ μόνον, καίπερ δευτεραγωνιστοῦ, ἔμεινεν ἐντετυπωμένον εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀναγνώσαντων τὸ ἔργον, ἥτις τὸ πρόσωπον τοῦ Fanfulla, ὁ ὁποῖος εἶναι παράδοξος τύπος ἀπερισκέπτου καὶ φιλογέλωτος στρατιώτου κατὰ βάρθους ὅμως καλοῦ καὶ τιμίου.

Ὅλιγα ἔτη μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Niccolò de Lapi ὁ D'azeglio ἀφ' οὗ ἀπεχαιρέτισε τὴν τέχνην, ἡσπάσατο τὸ πολιτικὸν στάδιον ὑπεραγωνιζόμενος διὰ τῶν γραφομένων αὐτοῦ, ἀλλὰ διὰ δράσεως σῶφρονος, συμφώνως τοῖς ἄλλοις τῆς Ἰταλίας ἡγεμόσι, ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας. Τῶν ἐπαναστάσεων ὅμως καὶ τοῦ πολέμου ἐκραγέντος, δὲν ἐδίστασε νὰ κηρυχθῇ ὁπαδὸς πάσης τολμηρᾶς ἀποφάσεως καὶ περιδληθείς τὴν περιβολὴν ἣν ἔφερον οἱ τοῦ Ποντίφικος στρατοὶ ἐπολέμησε κατὰ τῶν Αὐστριακῶν ἐν Βικεντζᾷ (Vicenza) τῇ 10ῇ Ἰουνίου 1848, ἔπου καὶ καίριως ἐπληρώθη. Μετὰ τὴν ἐν Novarra ἡτταν προσεκλήθη καὶ ἐξελέγη πρωθυπουργός, σφόδρα δὲ ζηλωτῆς πολιτικῆς φιλελευθέρου μὲν, ἀλλὰ σῶφρονος, συνεβούλευσε τῷ Vittorio Emanuele τὴν περιλάλητον προκήρυξιν τοῦ Moncalieri, ἣν καὶ ὑπέγραψε, θυσιάζων τοιοῦτοτρόπως τὴν αὐτοῦ δημοτικότητα ὑπὲρ τῆς εὐσodώσεως τῶν ἐλευθέρων θεσμῶν καὶ τοῦ ἀγαθοῦ τῆς πατρίδος. Ἐν ἔτει 1852 ἐγκατέλιπε τὴν ἐξουσίαν καὶ παρέδωκεν αὐτὴν εἰς τὸν μεγαλοφυᾶ Cavour, οὗτινος λόγῳ πολιτικῆς ρήξεως εἶχε χωρισθῇ.

Καὶ ὅμως ἐν ταῖς κατεπειγουσαῖς περιστάσεσι, ὁ D'azeglio πάνυ προθύμως παρέσχε πάντοτε τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ τῇ ἀναγεννηθείσῃ πατρίδι, καὶ ὡς πληρεξούσιος ἐν Παρίσις καὶ ἐν Λονδίῳ, καὶ ὡς βασιλικὸς ἐπίτροπος ἐν Romagna, καὶ ὡς διοικητὴς ἐν Milano (1859-60). Περὶ τὰ τελευταῖα αὐτοῦ ἔτη, καίτοι οὐκ ἐπάσαστο συμμετέχων τοῦ δημοσίου βίου καὶ τῶν ἐν τῇ Γερουσίᾳ συζητήσεων, διὰ τῶν γραφομένων αὐτοῦ, ἔσθη ὅμως μακρὰν τοῦ πολιτικοῦ σάλου, τὸν δὲ λοιπὸν χρόνον τῆς ζωῆς αὐτοῦ διήγαγεν εὐαρέστως ἀναπολῶν εἰς τὴν μνήμην τὰς γλυκυτέρας τῆς αὐτοῦ ὑπάρξεως

ἀναμνήσεις καὶ ὡς ἀνέγραψεν ἐν τινι πονήματι ἐπιγραφομένῳ (imieiricordi μέχρι τοῦ 1846) ἔργον συνάμα ἱστορικὸν καὶ παιδαγωγικὸν ἐν ᾧ διαλάμπει φαεινὸς ὁ ἀρρενωπὸς καὶ εὐγενὴς χαρακτήρ τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός, δυναμένου δὲ νὰ ληφθῇ ὡς ὑπόδειγμα πάσης ἐξόχου ἀρετῆς καὶ ἀναλλοιώτου πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπης.

Νῦν δὲ ἐπόμενος τῇ ᾧ μέχρι τοῦδε ἡκολούθησα συστήματι, σπεύδω νὰ δώσω ἐν μεταφράσει τοῖς ἀναγνώσταις τῆς φίλης ζωῆς μακροσκελὲς χωρίον, ὅπερ ἀπέσπασα ἐκ τινος συγγράμματος ὡς ἐξῆς ἐπιγραφομένου : «Περὶ τῶν ἐν Romagna ἐπισυμβάντων τελευταίων γεγονότων», χωρίον χαρακτηριστικώτατον καὶ ὡς ἂν εἶχε γραφῇ ἐπίτηδες ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ πανταχόθεν σήμερον καταδιωκόμενου :

«Πανθομολογούμενον εἶναι, ὅτι αἱ μεγάλαι ἐν τοῖς ἔθνεσι μεταβολαί, εἴτε τείνουσιν αὐταὶ εἰς ἀπόκτησιν ἀνεξαρτησίας ἢ ἐλευθερίας, οὐδέποτε ἐγένοντο οὔτε δύνανται νὰ συμβῶσι κατὰ τρόπον παροδικὸν καὶ αἰφνίδιον καὶ ἂν ποτὲ ἡ μεταβολὴ αὕτη φαίνεται αἰφνιδίᾳ, πράγματι ὅμως τοιαύτη δὲν τυγχάνει, ἐταν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ αἷτια τὰ ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ταύτην παρασκευάσαντα. Μάλιστα δὲ δυνατὰί τις εἰπεῖν ὅτι ὅσῳ μακροχρονιότερον, βραδύτερον καὶ σωφρονέστερον διεξήχθη ἡ προπαρασκευή, τοσούτῳ μᾶλλον ἀσφαλέστερον καὶ αἰσιώτερον ἀπέβη τὸ ἀποτέλεσμα, ὅπερ αὕτη κατ' ἀνάγκην καὶ ὡς συμπλήρωμα συνεπήγχετο. Τοιοῦτοτρόπως μέγα τι δένδρον χαμαὶ πίπτει, ὑποκῦπτον ὑπὸ τὸ πλῆγμῳ, ὅπερ διὰ τοῦ πελέκειος τῷ κατήνεγκεν ὁ ὑλοτόμος, ἀλλὰ τὸ πλῆγμα τοῦτο ὅσον κρατερόν καὶ ἂν ἦτο, εἰς τί ἄρ' ἀγε θὰ ἐχρησίμευεν ἂν τούτου ἀάμπολλα ἄλλα δὲν προηγούντο ;

Ἡ τέχνη τοῦ προσμένειν μέχρις οὗ ὠριμάσῃ τὰ ἐπινοηθέντα σχέδια, τοῦ παρασκευάζειν τούτων τὴν ἐπιτυχίαν, ἡ τέχνη τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν οἰκίαν μικρὸν κατὰ μικρὸν διὰ τῆς λίθου ἐπὶ λίθον ἐπιθέσεως καὶ ὁπόθεν δεῖ ἀρχεσθαι, δηλαδὴ ἐκ τῶν θεμελίων, τὴν τέχνην ταύτην ἡμεῖς οἱ Ἴταλοι πάντῃ ἀγνοοῦμεν. Καὶ ὅμως ἀνευ ταύτης οὐδὲν ἐπιτυγχάνεται καὶ πολλάκις ἐπὶ ἀδρότατῃ πληρωμῇ ἡμεῖς αὐτοὶ τοῦτο ἐδοκιμάσαμεν.

Ὁ τρόπος καθ' ὃν μέχρι τοῦδε προσηνέχθημεν ἔχει τι τὸ παρεμφερές πρὸς τὸν τρόπον τοῦ ἀνδρός ἐκείνου, ὅστις ἐν τῇ ἀνυπομονησίᾳ αὐτοῦ, ὅπως διατρέξῃ ὀχλήματι τὸν πρὸ αὐτοῦ ἐκτεινόμενον μακρότατον δρόμον, ἐν σπουδῇ καὶ ἀμερίμνως εἰς τὸ ἄρμα αὐτοῦ ἐπιβουγνύει ἵππους γενναίους καὶ σφριγώδεις μηδεμίαν προσοχὴν δίδων ἂν τὰ πράγματα ἔχωσι καλῶς, εἴτα, τοῦτο γενομένου, πλήξας τούτους διὰ τοῦ μαστιγίου, ἀπὸ ρυτῆρος δίκην θυέλλης ἐλαύνει, ἀλλὰ ἡ ἀστραπιαία αὕτη ἄρματοδρομία δὲν διαρκεῖ ἐπὶ πολὺ, καθ' ὅσον οἱ κακῶς τῷ ὀχήματι προσηρμοσμένοι ἱμάντες θραύονται, ὁ δὲ ἐποχούμενος μακρὰν ἀπὸ τοῦ ὀχήματος ἐξ σφενδονιζόμενος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου κατασυντρίβει.

Τοῦθ' ὅπερ λέγω, ἴσως φανῇ χυδαῖον, καὶ ὅμως αἰ μάλλον ὁραταὶ ἀλήθειαι εἶναι ἀκριβῶς ἐκείναι, ἃς βλέπομεν ὀλιγώτερον.

Οὐδὲν ἄλλο ἐγνωρίσαμεν ἡμεῖς μέχρι σήμερον, εἰ μὴ μυστικὰς ἐταιρείας, συνωμοσίας, μηχανορραφίας, αἰτινες τέλος κατέληγον εἰς μερικὴν ἐξέγερσιν, εἰς ἐφοδὸν μερικῶν ἐνόπλων. Ἀποτυχόντος δὲ τοῦ ἐγχειρήματος, καὶ δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ τὰ ἀποτύχη, ἐπηκολούθει ἡ ἐξορία τοῦ μὲν ἢ σύλληψις ἢ ἡ ἀπέκρυψις τοῦ δέ, καὶ οὕτως τὰ πράγματα ἐπὶ τινα χρόνον ἦγον ἡσυχίαν, ἥτις ἐκ νέου διαταράττετο κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, τὰς αὐτὰς δοκιμασίας, τὸ αὐτὸ τέλος.

Πῶς εἶναι δυνατόν ἔθνος τόσοῦτω εὐφυές, οἷον τὸ ἡμέτερον, νὰ μὴ ἀναλογισθῇ ὅτι ἡ ὁδὸς αὕτη δὲν εἶναι ἡ καλὴ, ἀλλὰ ἄλλη τις ἥτις θὰ ᾖ καλυτέρα;

Ἐγὼ εἶπον καὶ πιστεύω, καὶ οὐδεὶς ἴσως θὰ τὸ ἀρνηθῇ, ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη εἶναι τὴν σήμερον ἡ κυρίαρχος τοῦ κόσμου. Εἶπον ὅτι προκειμένου περὶ τῆς παπικῆς ἐξουσίας, συμβουλή ἀρίστη μάλιστα δὲ τὸ γε νῦν ἡ μάλλον παραδεκτὴ εἶναι τὸ νὰ εἰσέβῃ τις νὰ ὑποτάσσῃται ταύτῃ. Ὅπερ εἶπον τοῖς κυβερνωσίν, λέγω καὶ πάλιν τοῖς κυβερνωμένοις.

Ἡ δημοσία γνώμη, ἐν παντὶ χρόνῳ ὑπῆρξεν ἐναντία τοῖς κακῶς λελογισμένοις καὶ ἀπρονοήτοις ἐγχειρήμασι, σήμερον δὲ πλειότερον ἢ παρὰ ποτέ, τῶν ἀνθρώπων εἰθισμένων ὄντων τὸν λόγον ἐκάστου πράγματος νὰ συζητῶσιν, αὕτη σφόδρα ἀποδοκιμάζει τὰς ἀδεξιῶς ὑφ' ἡμῶν τεκταινομένας συνωμοσίας, ἔνεκα τῶν ὁποίων, ὅπερ καὶ χεῖριστον, καθιστάμεθα ἀξιογέλαστοι εἰς τὰ ἔθνη αὐτῆς. Καὶ ἴσως δὲν θὰ ἤμεθα ὁ περίγελως τῆς δημοσίας γνώμης, καὶ ἐὰν ἀκόμη αὕτη ἐδλεπεν ἡμᾶς καίπερ τῇ βίᾳ χρωμένους, νὰ ἐπιχειρῶμεν ἐγχειρήματα πάντῃ ἀπελπιστικά, κατόπιν ὅμως ἐξαντλήσεως ὧν τῶν μέσων, καὶ ἀποπείρας ὧν τῶν τρόπων, ὅπως βελτιώσωμεν τὴν κατάστασιν τῶν ἡμετέρων πραγμάτων. Ἀλλὰ δυστυχῶς εἰς τὰ μέσα ταῦτα, τοὺς τρόπους τούτους, οὐδέποτε ἀπεπειράθημεν νὰ καταφύγωμεν.

Εἶναι ὡσαύτως ἀναμφισβήτητον ὅτι τὸ θάρρος διὰ τὰς συνωμοσίας, τὰς ἐξεγέρσεις, πάντες ἡμεῖς οἱ Ἴταλοι ἔχομεν ἐξ ἴσου ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι λαοὶ οἱ τὴν φαντασίαν καὶ τὸ αἷμα θερμὰ ἔχοντες, ἀλλὰ πιθάνον νὰ ἐλλείπῃ ἢ νὰ ὑπάρχῃ ἐν ἡμῖν εἰς ἥττονα βαθμὸν, τὸ ἠθικὸν θάρρος, ἡ πολιτικὴ ἀνδρεία ἣν ἐπὶ τοῦ παρόντος θεωρῶ ὡς τὴν μάλλον ἀξιοσύστατον, τὴν μάλλον ὠφέλιμον, διότι αὐτῆς πρῶτον ἔχομεν ἀνάγκην πρὸς ἐπίτευξιν παρὰ τῶν κυβερνώντων ἡμᾶς, βελτιώσεων τινῶν, καὶ φιλελευθέρων θεσμῶν, εἰτα δὲ τῆς στρατιωτικῆς ἀνδρείας πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἡμετέρας ἀνεξαρτησίας, ὅταν ὁ Ὑψιστος εὐδοκήσῃ νὰ παράσχῃ ἡμῖν τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν.

Τὸ διαμαρτύρεσθαι κατὰ τῆς ἀδικίας, κατὰ πασῶν τῶν ἀδικιῶν, ἀναφανδόν, δημοσίᾳ, παντοιοτρόπως ἐν πάσαις ταῖς περιστάσεσι, εἶναι κατ' ἐμὴν γνώμην τὸ γε νῦν τὸ ἰσχυρότερον καὶ λυσιτελέστερον μέσον.

Ἡ πρώτη, ἡ μεγαλύτερα διαμαρτυρία, ἐκείνη πρὸς ἣν ἀκαμάτως δεῖν νὰ καταφεύγωμεν, ἥτις πρέπει νὰ

ἀντηχῇ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας, νὰ ἐξέρχεται ἐξ ὧν τῶν καλῶν, πρέπει νὰ ᾖ κατὰ τῆς ξένης κατοχῆς διαμαρτυρία, ὑπὲρ τῆς ὑφ' ἡμῶν πλήρους κατοχῆς τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους, τῆς ἡμετέρας ἐθνικότητος καὶ ἀνεξαρτησίας.

Ἀς ἐπὶ τῶν κατόπιν αἱ διαμαρτυρίαι κατὰ τῶν ἀδικιῶν καὶ τῶν καταχρήσεων τῶν διεπόντων ἡμᾶς καὶ ἐν γένει κατὰ τῶν κακῶς ἐχόντων.

Οὐχὶ ὅμως διαμαρτυρία ἐνοπλοῖ, ὡς ἠθέλησαν οἱ ἐν Rimini νὰ πράξωσι τοῦτο, διότι ἐὰν εἰς τοιοῦτου εἶδους διαμαρτυρίαν ᾔθελε σήμερον ἡ Ἰταλία νὰ καταφύγῃ θὰ ἀπηγεῖτο στρατὸς διακοσίων χιλιάδων ἀνδρῶν μετ' ὀλίγων πυροβόλων γενομένη εἰς οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ καταλήξῃ εἰμὴ εἰς τὸ νὰ γίνωμεν ὁ περίγελως τῆς Εὐρώπης, πασιγνώστου ὄντος, ὅτι τὸ ὀλιγάριθμον τῶν ὅπλων δὲν ἐπαρκεῖ ὅπως περιβάλλῃ μὲ κύρος τὴν δύναμιν, ἀπ' ἐναντίας ἀφαιρεῖ ἢ ἐξασθενεῖ τὸ τοῦ δαίλου.

Ἡ μεγαλύτερα δύναμις μᾶς διαμαρτυρίας ἐγκτεται εἰς τὸ νὰ ᾖ αὐστηρῶς δικαία καὶ αὐστηρῶς ἀθῶα πάσης βίας.

Εἰς ἐκεῖνον δὲ ὅστις γελάσει (καὶ τοιοῦτοι θὰ ὦσι πολλοὶ ἐν Ἰταλίᾳ) ἐπὶ τῇ μόνῃ ἰδέᾳ, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχῃ τις τί παρὰ τῆς παπικῆς ἐξουσίας ἢ ἄλλης τινὸς ἀπολυταρχικῆς κυβερνήσεως, διὰ τοῦ μόνου τρόπου τῆς διαμαρτυρίας, θὰ ἀπαντήσω διὰ προσφάτου παραδείγματος, ὅπερ τρανώτατα θὰ ἀποδείξῃ πόσῃν δύναμιν ἐνέχει ἐν ἑαυτῇ σήμερον διαμαρτυρία ἔχουσα ὡς ἔρεισμα τὸ κοινὸν φρόνημα.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας ἀπόλυτος κυρίαρχος ἀπεράντου κράτους καὶ τρόπον τινὰ εἰπεῖν, μὴ προσιτοῦ ταῖς εὐρωπαϊκαῖς στρατιαῖς, ἡγέτης δὲ ἐνὸς ἐκατομμυρίου καὶ διακοσίων χιλιάδων στρατιωτῶν ὑπέκλινε διωγμοὺς κατὰ τῶν καθολικῶν, δυναμένους νὰ θεωρηθῶσι ἀληθῆς ἀναχρονισμός, καὶ ἐπέτρεψε τὴν σφαγίαν πτωχῶν καὶ ἀσημάντων ἀδελφῶν τοῦ ἐλέους, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι δὲν ἐπέτρεψε τὸν σφαγιασμὸν τούτων, οὐχ ἥττον ἐγένετο ὅμως ἐν χώρᾳ ὅπου οὗτος δεσπόζει, εἶναι δὲ εἰσέτι ἀγνωστον ἐὰν οἱ ἐνοχοὶ ἐτιμωρήθωσαν.

Ἀπασα ἡ Εὐρώπη συνεκινήθη ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοιαύτης βαρβαρότητος. Ὁ γαλλικὸς τύπος (Journal des Débats) ἐτήρησε ἀξιοπρεπεστάτην καὶ θαυμασίαν στάσιν, δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ὑπῆρξεν ὑπογραμμὸς τοῦ πῶς πρέπει νὰ πολιτευθῇ τις ἐν τοιαύταις περιστάσεσι.

Ὁ γαλλικὸς τύπος ἀποφεύγων τὴν ὕβριν καὶ τὴν ματαιὰν κομπηγορίαν, ἀπλῶς ἐποίησατο μνηεῖον τῶν γεγονότων ἐπιπροσθέας· «Ἀγνοοῦμεν ἐὰν τὰ συμβάντα ταῦτα εἶναι ἀκριβῇ ἢ ὑπερβολικά, ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, πρὸ τοιούτων κατηγοριῶν, δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε εἰς ἓνα αὐτοκράτορα τῆς Ρωσσίας νὰ σιγήσῃ, ἢ τιμῇ τῆς ἀξιοπρεπείας αὐτοῦ ἀπαιτεῖ ν' ἀπαντήσῃ».

Οὐχὶ πολὺ χρόνον μετὰ ταῦτα διάταγμα αὐτοκρατορικὸν ἐδημοσιεύετο, ὅπερ διεσαφηνίζε καὶ καθώριζε

τάς ιδέας πάντων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν θρησκευτικῶν διωγμῶν οὕτω πῶς, ὥστε οὐδεὶς ἐχέφρων ἠδύνατο νὰ ἀντεῖπῃ.

Τὸ διάταγμα, δύναται τις νὰ ἀντιτείνῃ, δὲν θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Ἄς παραδεχθῶμεν ἐπὶ στιγμὴν ὅτι πράγματι δὲν λαμβάνεται κατ' ὁλοκληρίαν, ἀλλὰ τίς καλῇ τῇ πίστει, θὰ ἠδύνατο ποτὲ νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι ἐνεκα τοῦτου τὰ τῶν καθολικῶν πράγματα δὲν ἐβελετιώθησαν ποσῶς, ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ; Θὰ ἠδύνατο ἀρὰ γε νὰ πιστεύσῃ ἀπολύτως μηδαμινὴν τὴν ἡθικὴν, ἣν τὸ γεγονός τοῦτο ἐξήσκησεν ἐπιδράσιν; Ἀρὰ γε μήπως δὲν θὰ ἦναι ἀληθὲς ὅτι εἰς αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσσίας ἐνήχθη ὑπὸ τῆς δημοσίας γνώμης ἐνόμιον τοῦ δικαστηρίου αὐτῆς, καὶ ὅτι οὗτος δὲν ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ἀρκούντως ἰσχυρὸν ὅπως ἀρνήθῃ νὰ ἐμφανισθῇ;

Θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἀναφέρω πλεῖστον ἕσα ἄλλα παραδείγματα ἀλλὰ τόσον πολλὰ εἶναι τὰ συνωσιζόμενα εἰς τὴν ἄκραν τοῦ καλάμου μου, ὥστε τῇ ἀληθείᾳ ἀγνοῶ ὅποιον νὰ ἐκλέξω. Λαμβάνω ἐκεῖνο τὸ ὅποιον προσφέρει ἡ Γερμανία. Διὰ ποίας ὁδοῦ ἀφίκετο ἡ πολιτικὴ αὐτῆς κατάστασις εἰς ὃ σημεῖον εὐρίσκομεν αὐτὴν σήμερον; Διὰ τῆς ὁδοῦ τῶν στάσεων, τῶν συνωμοσιῶν ἢ τῶν μυστικῶν ἐταιρειῶν; Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ Tugenbund ἢ Burschenschaft μεγάλως ἐμόχθησαν, ἀλλὰ κατ' ἐμὴν ἰδέαν παρέστησαν μάλλον ἢ ἕτερόν τι, τὸν μῦθον τῆς μυίας καὶ τῆς ἀμάξης. Τίς ἐπραξεν πλεῖστον αὐτῶν, τίς τὸ πᾶν ἐπραξεν, ἀναμφιδόλως οἱ μορφώσαντες, παιδαγωγήσαντες καὶ διευθύναντες τὴν κοινὴν γνώμην διὰ τῶν πράξεων τῆς πολιτικῆς αὐτῶν ἀνδρίας, διὰ τῶν γραφομένων των, καὶ τί ἄλλο ἦσαν αὐτὰ τὰ γραφόμενα καὶ αἱ πράξεις αὐτὰ εἰμὴ διαμαρτυρίαι κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἦττον φανεραὶ κατὰ τῶν ἀδικιῶν καὶ τῶν καταχρήσεων.

Ὅταν ἐν τινι ἔδναι πάντες ἀναγνωρίζωσι δίκαιον πρᾶγμα τι καὶ τὸ θέλουσι, τὸ πρᾶγμα αὐτὸ θεωρεῖται ἐκπεπληρωμένον, καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ἡ ἐργασία ἡ μάλλον σπουδαία διὰ τὴν ἡμετέραν ἀναγέννησιν δύναται νὰ γείνῃ μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας.

Αἱ ὁδοὶ αἱ ἡγεωγμέναι εἰς τὴν πολιτικὴν ἀνδρίαν, οἱ τρόποι τοῦ διαμαρτύρεσθαι εἶναι ἀπειροί, καὶ ἐν ταῦθα σκοπὸς μου δὲν εἶναι νὰ προτείνω καὶ νὰ ἐξετάσω αὐτοὺς ἕνα πρὸς ἕνα.

Τοῦτο μόνον λέγω ὅτι ὅσῃ μείζων θὰ ἦ ἐν Ἰταλίᾳ ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων, οὔτινες δημοσίᾳ καὶ σωφρόνως θὰ συζητῶσι περὶ τῶν ἡμετέρων πραγμάτων, τοσούτῳ μάλλον ταχύτερον καὶ αἰσιώτερον θὰ προοδεύσωμεν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀναγεννήσεως.

Ἡ συνωμοσία αὕτη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πάντων, μὲ τὸ οἰκεῖον ὄνομα εἰς τὸ μέτωπον ἐκάστου γεγραμμένον, εἶναι ἡ μόνη ὠφέλιμος, ἡ μόνη ἀρμόζουσα ἡμῖν καὶ δυναμένη τὴν εὐνοίαν τῆς κοινῆς γνώμης νὰ ἐπισπᾷσῃ, κατὰ τοῦτον δὲ τὸν τρόπον οὐ μόνον προθύμως καγὼ ἐνώπιον πάντων κηρύττομαι συνωμότης, ἀλλὰ καὶ πάντα φιλοπάτριδα Ἰταλὸν προτρέπω τοιοῦτος νὰ γίνῃ.

Δυνάμει τοῦ τρόπου τούτου, ὁ ὁποῖος δὲν χρίζει οὔτε κρυφίῳν συνεννοήσεων, οὔτε σκοτεινῶν συνεν-

τευκτηρίων, οὔτε μυστικῶν ἔρκων, πᾶς Ἰταλὸς δύναται νὰ δώσῃ τὴν χεῖρα εἰς τὸν Ἰταλὸν ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας μέχρι τῆς ἄλλης τῆς χερσονήσου χωρὶς κἄν νὰ γνωρίζῃ αὐτόν. Πᾶς τις λέγω δύναται ἀπὸ κοινοῦ νὰ συνεργασθῇ διὰ τὸν κοινὸν ἀγῶνα. Ἀγὼν γνωστὸς τοῖς πᾶσι, ὡς πρὸς τὰ μέσα καὶ ὡς πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, εἶναι ἀγὼν νόμιμος, ἡυλογημένος ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης, προστατευόμενος ὑπὸ τοῦ κοινοῦ φρονήματος καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν εὐχῶν ἀπάντων τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν καὶ ὑπὸ πάντων τῶν καλῆς πίστεως εἰς τὸν κόσμον ὑπαρχόντων τιμίων ἀνθρώπων, ἀγὼν, ὅστις διεξαγόμενος διὰ τῶν ὁδῶν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀρετῆς ἴσως τύχῃ τῆς εὐλογίας τοῦ παναγάθου Θεοῦ, ὁ ὁποῖος στρέφων ἐπὶ τέλους καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐν βλέμμα, θὰ ἴδῃ ὅτι ἐὰν μὲν ὑπῆρξαν μεγάλα τὰ παλαιὰ ἀμαρτήματα τῆς Ἰταλίας παμμεγίστη ὅμως ὑπῆρξε καὶ ἡ τιμωρία ἡ ἀπὸ πολλῶν αἰώνων διαρκούσα ».

FELIX RETTORE

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΡΟΔΟΥ

Ο ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΜΙΚΡΟΣ

Εἰς τὴν ἐκλεκτὴν τοῦ Ἥλιου νύμφην τὴν ὁποίαν μὲ τόσῃν ἀγάπῃν ἀγκαλιάζει τοῦ Αἰγαίου τὸ κύμα, στὸ πεντάμορφο αὐτὸ νησί ποῦ κλείει μέσα εἰς τὴν μικρὰν του ἑκτασιν τόσας σελίδας ἐνδόξου ἱστορίας, τὸ ποιητικὸν πνεῦμα ποῦ ἐγεννήθη μὲ τὴν πρώτην ἐκδήλωσιν τῶν συναισθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ποῦ ἠνδρώθη καὶ ἐξιδανικεύθη μαζὶ μὲ μίαν χρυσὴν περίοδον τὴν ὁποίαν κατηύγασαν τὰ γράμματα καὶ αἱ τέχναι, ποῦ ἐζήτησαν νὰ πνίξουν μὲ κάθε τρόπον τὰ ἀγκάθια μιᾶς συχαμένης δουλείας, δὲν ἤμπορουσε, λέγω, τὸ ποιητικὸν πνεῦμα, παρὰ νὰ μείνῃ ἀθάνατο σ' αὐτὸ τὸ νησί, φυλαγμένο σὰν ἀνεκτίμητο κειμήλιο μέσα στὴ ψυχὴ τῶν σκλάβων, διὰ νὰ τοὺς ὑπενθυμίῃ πῶς ποτὲ δὲν πεθαίνει ἡ ἐλευθερία ἢ βγαλμένη ἀπὸ τόσο αἷμα, καὶ νὰ σκορπίσῃ αἰῶνια τὸ μύρο του, ὅπως αἰῶνια χύνουν τὸ ἀρωμά τους ἡ ροδοδάφνες ποῦ ἐχάρισαν τόσο ὡραῖο ὄνομα στὴ λατρευτὴ μου πατρίδα.

Τὸ ποίημα ποῦ διαβάσετε παρακάτω εἶναι ἕνα ἀρκετὰ νόστιμον εἰδύλλιον ἀπὸ τὸ ὅποιον δὲν λείπει οὔτε ἡ χάρις οὔτε ἡ εὐλικρίνεια τῆς ἐκφράσεως τῶν ἀρχαίων εἰδυλλίων, μὰ ὡραία — θὰ ἐτολμοῦσα νὰ ἔλεγα — χωρισταπούλα, ἡ ὁποία δὲν ἠξεύρει μὲν τοὺς ἀδρούς τρόπους καὶ τὴν λεπτὴν συμπεριφορὰν τῶν δεσποινίδων ποῦ σκορπίζουν τόσῃν χάριν μέσα εἰς μίαν